

Hærens/Flyvevåbnets røde/blå plader.



GMC'ere og en Dodge ¾ t 1960'erne foto: UMAK DLR

Denne lille artikel blev oprindeligt skrevet i 2003. siden da har jeg fra forskellige kilder og billeder fået flere oplysninger, som medtages her. Det nye er skrevet med Kursiv. Brian Brodersen 2010.
 I januar måned 2003 afleverede jeg modeller af et par GMC'er hos Stoppel hobby på Frederiksberg. Før jeg stort set var ude af forretningen opstod den, blandt modelbyggere, sædvanlige farvediskussion, som jeg har lært at leve med, men også en undren over farven på nummerpladerne for de skulle jo være sorte. Jeg besluttede mig derfor til at skrive et indlæg til IPMS-nyt og kaste lys over sagen.

Fra 1931 til den 18. juni 1973 havde hæren et system, hvor de enkelte regiment, afdelinger og skoler hver især blev tildelt en nummergruppe til deres køretøjer.

Dette system gjorde at man til hver en tid kunne afgøre hvorfra et køretøj kom.

Hensigten med nedenstående er at give et overblik over hvilke nummergrupper de enkelte enheder har haft til rådighed i perioden. Oversigten vanskeliggøres en del af de store reorganiseringer og nyoprettelser af enheder, som gennemførtes i perioden.

Systemet blev indført i 1931 og gradvist udbygget. Med en skrivelse fra Krigsministeriet fra den 30.marts 1940 så systemet således ud:

Trainafdelingen (Afdelingen)	1-	899
Hærens tekniske Korps	900-	999

1. Artilleriafdeling		1-000- 1-999
2. Artilleriafdeling		2-000- 2-999
5. Artilleriafdeling		5-000- 5-999
6. Artilleriafdeling		6-000- 6-999
7. Artilleriafdeling		7-000- 7-999
8. Artilleriafdeling		8-000- 8-999
10. Artilleriafdeling		10-000-10-999
12. Artilleriafdeling		12-000-12-999
13. Artilleriafdeling		13-000-13-999
14. Artilleriafdeling		14-000-14-999
Trainafdelingen til Livgarden		20-000-20-999
Trainafdelingen til 1. Regiment	(Danske livregiment)	21-000-21-999
Trainafdelingen til 2. Regiment	(Slesvigske Fodregiment)	22-000-22-999
Trainafdelingen til 3. Regiment	(Prinsens livregiment)	23-000-23-999
Trainafdelingen til 4. Regiment	(Sjællandske Livregiment)	24-000-24-999
Trainafdelingen til 5. Regiment	(Falsterske Fodregiment)	25-000-25-999
Trainafdelingen til 6. Regiment	(Fynske Livregiment)	26-000-25-999
Trainafdelingen til 7. Regiment	(Jydske Fodregiment)	27-000-27-999
Trainafdelingen til Fodfolkspionerkommandoet		39-000-39-999
Trainafdelingen til 1. Pionerbataillon		41-000-41-999
Trainafdelingen til 2. Pionerbataillon		42-000-42-999
Trainafdelingen til Telegrafbataillonen		44-000-44-999
Gardehusarregimentet		50-000-50-999
Jydske Dragonregiment		51-000-51-999
Hærens Flyvetropper		60-000-60-999
Trainafdelingen til Bornholms Værn		70-000-70-999



Humber spejdervogn på Skrydstrup 1946/47

foto.GHR

Efter besættelsen indkøbte hæren materiel fra de engelske overskudslagre. Køretøjerne blev klargjort. På Det der senere blev til Flyvestation Skrydstrup. Der blev indkøbt ca 6000¹ køretøjer, hvoraf ca. 2000 skulle anvendes ved Den Danske Brigade i Tyskland.

Pga. den store efterspørgsel på køretøjerne blev nummerpladerne malet direkte på, så i en periode kunne man se køretøjerne både med danske og engelske numre.

Den 7. februar udgav Krigsministriet ”Love og bestemmelser for hæren (og flyvevåbnet) 18. hefte ” ”Hærens (og Flyvevåbnets) motorkøretøjtjeneste”. Af bilag 13 og 13.a fremgår systemet før og efter flyvevåbnets oprettelse, dog havde man til udgangen af 1950 til at rettet numrene til.

Allerede i det tidlige efterår 1945 modtog hæren køretøjer til 10 lette bataljoner. Disse køretøjer blev leveret som en del af ”Liberated manpower”, dvs et lån med mulighed for senere køb.

Køretøjerne skulle holdes administrativt adskilt fra hærens øvrige køretøjer. Det er nærliggende at antage, at det var disse køretøjer, som blev indregistreret med 75.xxx. Dertil kom 924 køretøjer fra DANFORCE². Derudover fik hæren mulighed for at erhverve en række lastbiler, som tyskerne havde efterladt, idet man skelnede mellem direkte krigsmateriel, som skulle destrueres, og materiel, som også kunne tjene et civilt formål. Det drejer som om ca. 300 køretøjer i 1945 og mellem 100 og 150 i 1946. De første køretøjer var meget slidte og blev ret hurtigt erstattet af 250 engelske lastbiler og 60 MC. Desværre findes der stort set ikke billeder af disse køretøjer i dansk tjeneste.



*Scammell sv2s ca 1947, bemærk at nummerpladen er på døren
Foto. GHR*

Til udgangen af 1950 (fra 1946) så systemet således ud:

Trainafdelingen	1-799
Bornholms Værn	70-000-70-999
Den motortekniske afdeling	800- 999

¹ Nye tal viser at der alt inklusiv blev leveret ca 3700 køretøjer i perioden 1945-1947

² Den danske Brigade i Sverige

1. Feltartilleriregiment	1-000- 1-999 2-000- 2-999 6-000- 6-999
2. Feltartilleriregiment	4-000- 4-999 5-000- 5-999 11-000-11-999 12-000-12-999
3. Feltartilleriregiment	3-000- 3-999 7-000- 7-999 8-000- 8-999 9-000- 9-999
Luftværnsregimentet	10-000-10-999 13-000-13-999
Artilleriets befalingsmandsskoler	19-000-19-999
Livgarden	20-000-20-999
1. Regiment (Danske livregiment)	21-000-21-999
2. Regiment (Slesvigske Fodregiment)	22-000-22-999
3. Regiment (Prinsens livregiment)	23-000-23-999
4. Regiment (Sjællandske Livregiment)	24-000-24-999
5. Regiment (Falsterske Fodregiment)	25-000-25-999
6. Regiment (Fynske Livregiment)	26-000-25-999
7. Regiment (Jydske Fodregiment)	27-000-27-999
Fodfolkets kornet- og løjtnantsskole	33-000-33-999
Fodfolkets sergent- og oversergentskole	34-000-34-999
Fodfolkspionerkommandoet	39-000-39-999
Trainafd. Ingeniørregimentet	41-000-41-999
Telegrafbataillonen	44-000-44-999
Ingeniørtroppersnes befalingsmandsskoler	49-000-49-999
Gardehusarregimentet	50-000-50-999
Jydske Dragonregiment	51-000-51-999
Rideskolen og rytteriets befalingsmandsskoler	59-000-59-999
Jydske flyverafdeling	60-000-60-499
Sjællandske flyverafdeling	60-500-60-999
<i>Ex. Tysk ?</i>	73-000-73-999 ³
En særlig køretøjsgruppe	75-000-75-999 ⁴
De til tysklandsstyrken bestemte køretøjer	80-000-89-999 180-000-189-999

³ Der findes et enkelt billede af en Ford eller Chevrolet lastvogn med 73.119

⁴ Med stor sandsynlighed blev denne nummerserie anvendt til de køretøjer, som blev modtaget under liberated manpower ordningen



Willys jeep og White 666

foto: via Stoppel hobby

Fra udgangen af 1950 og til systemets udfasning i 1973 så det således ud:

Sjællandske Trainregiment	1- 999
Den motortekniske afdeling	800- 999
1. Feltartilleriregiment	1-000- 1-999
2. Feltartilleriregiment	2-000- 2-999
3. Feltartilleriregiment	3-000- 3-999
4. Feltartilleriregiment	4-000- 4-999
Sjællandske luftværnsregiment	10-000-10-999
Jydske luftværnsregiment	11-000-11-999
Artilleriets befalingsmandsskoler	19-000-19-999
Livgarden	20-000-20-999
1. Regiment (Danske livregiment)	21-000-21-999
2. Regiment (Slesvigske Fodregiment)	22-000-22-999
3. Regiment (Prinsens livregiment)	23-000-23-999
4. Regiment (Sjællandske Livregiment)	24-000-24-999
5. Regiment (Falsterske Fodregiment)	25-000-25-999
6. Regiment (Fynske Livregiment)	26-000-25-999
7. Regiment (Kongens Jydske Fodregiment)	27-000-27-999
8. Regiment (Dronningens Livregiment)	28-000-28-999
9. Regiment (Kongens Fodregiment), nedlagt 1961	29-000-29-999
10. Regiment(Feltherrens Fodregiment), nedlagt 1961	30-000-30-999
Fodfolkets sergentskole	33-000-33-999

Fodfolkets korporalskole	34-000-34-999
Sjællandske Ingeniørregiment	41-000-41-999
Jydske Ingeniørregiment	42-000-42-999
<i>Jydske Ingeniørregiment</i>	43-000-43-999 ⁵
Sjællandske telegrafregiment	44-000-44-999
Jydske telegrafregiment	45-000-45-999
Gardehusarregimentet	50-000-50-999
Jydske Dragonregiment	51-000-51-999
Bæltekøretøjer ved Jydske Dragonregiment	52-000-52-999
Bæltekøretøjer ved Gardehusarregimentet	53-000-53-999
Panserskolen i Oksbøl	58-000-58-999
Pansertroppernes befalingsmandsskoler	59-000-59-999
Jydske Trainregiment	60-000-60-999
Forsyningstroppernes befalingmandsskoler	61-000-61-999
Motorskolen	62-000-62-999
?	67-000-67-999
Bornholms Værn	70-000-70-999
Det danske kommando i Tyskland	80-000-89-000
Den motortekniske afdeling	99-000-99-999

Som tidligere nævnt gennemgik hæren nærmest konstant reorganiseringer i perioden. Derfor har hele paletten ikke været i brug samtidig. Blandt andet kan nævnes at GHR og JDR i sommeren 1960⁶ overførte bæltekøretøjerne til 52 og 53 serien. De køretøjer som allerede var indregistreret beholdte individ nummeret dvs. de tre sidste cifre. Panserskolen blev oprettet som selvstændig enhed pr 1. januar 1959 og fik nummer 58.xxx. Indtil da havde den hørt under PBS, med navnet "Kampvognsskolen" De 8 Shermans samt et antal M24 har derfor været indregistreret med 59.xxx f.eks .Sherman 59.856.



M32 på prøveplader 1956 foto: Kentauer

⁵ En Fotoserie fra 1952 viser en blanding af både 42.xxx og 43.xxx ved samme enhed. Jeg har dog ikke kunnet finde reglementarisk belæg

⁶ Ken Stinius Jørgensen har ved studie af GHR's gamle protokoller kunnet stadfæste tidspunktet til sommeren 1960.

Ved Flyvevåbnets oprettelse blev flyvematerieltjenesten tildelt nummer 1-10-000.
Pladen skulle være blå og være forsynet med våbnets vinge.

Senere blev de enkelte flyvestationer tildelt en nummerserie. Jeg kender ikke den nøjagtige dato, men systemet var således:

FSN Vedbæk	1-999
FSN København (herunder Avnø)	10-000-10-999
FSN Karup	30-000-30-999
FNS Værløse	40-000-40-999
FSN Aalborg	60-000-60-999
FSN Skrydstrup	70-000-70-999



Willys jeep foto: via Stoppel hobby



Diamond 12t m/ 30 t Rogers trailer og Cent. Mk V foto. Via GHR

Selve pladen var af samme format som de civile dvs. 41 x 11 cm, tallene var/er 7,4 cm høje. Nummeret var adskilt af en prik placeret midt foran tredje sidste ciffer. Vil du bygge en model kan jeg anbefale Achers ark til engelske køretøjer fra WWII.

Og prøv så lige at se her



Humber spejdervogn

foto: privat

og her



Staghound mk III ca 1947 foto :GHR

“Hvad skal jeg kigge efter”?: tænker du måske - jo - I de første år var JDR og GHR stærkt påvirket at de engelske enheder, så derfor afbilledede man regimentsmærkerne på køretøjerne. JDR brugte løven direkte på vognen. GHR brugte et kvadrat som var gennemskåret af en diagonal ”skråt op” fra nederste venstre hjørne. Farverne var hvid over/blå. I det hvide felt stod GHR (som monogram) I det blå var Falken placeret. GHR har ikke brugt systemet særlig længe, men Billeder af M24ére fra Tysklands kommandoet, viser at JDR har brugt systemet til midten af 50’erne.⁷

Søværnet har utvivlsomt brugt et lignende system. Jeg ved kun at pladerne var sorte med anker. Måske kan andre kaste lys over denne side af historien??

Jeg håber i det mindste hermed at have kastet lys over lidt dansk militær historie- og måske fået udvidet dansk hjulkøretøjs SIG (special interest group) til mere end en??

Brian Brodersen

Kilder:

Dronningens Tro Regimenter
 Automobilen i Hæren 1908-1983
 Love og bestemmelser for hæren 18. hefte
 Div. Tidsskrifter
Hærens motorisering og genopbygning 1943-50

KGB 1992
 Frank Pedersen 1983
 Krigsministriet 1950

Claus Bonnesen

⁷ Billeder fra andre regimenter viser at det også der har været udbredt praksis at påmale regimentsmærker eller andre enhedsmærker på køretøjerne.